

UZASADNIENIE

Dwiema decyzjami z 22.06.2017 r. o ponownym ustaleniu wysokości policyjnej emerytury oraz o ponownym ustaleniu wysokości policyjnej renty inwalidzkiej, Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji ponownie ustalił wysokość w/w świadczeń E. D. (1) od dnia 1.10.2017 r.

W decyzji dotyczącej emerytury podano, że podstawę wymiaru świadczenia stanowi kwota 5.349,34 zł, natomiast emerytura wynosi 47,99% podstawy wymiaru, a jej łączna wysokość wynosi 2.567,15 zł. Jednocześnie ogranicza się jej wysokość do kwoty 2.069,02 zł, to jest do przeciętnej emerytury ogłoszonej przez Prezesa ZUS. Jako podstawę prawną tej decyzji wskazano przepisy - art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708, ze zm., dalej, jako ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy) oraz otrzymaną z IPN informację z 22.05.2017 r.

W decyzji dotyczącej renty inwalidzkiej podano, że podstawę wymiaru świadczenia stanowi kwota 5.363,38 zł. Renta inwalidzka z tytułu zaliczenia do II grupy stanowi 0,00% podstawy wymiaru. Łączna wysokość renty inwalidzkiej z tytułu zaliczenia do grupy II stanowi 0,00% podstawy wymiaru i wynosi 0,00 zł. Ustalona wysokość renty inwalidzkiej jest niższa od kwoty odpowiedniego świadczenia w najniższej wysokości, wobec czego wysokość renty inwalidzkiej podwyższa się do kwoty 1.000,00 zł. W decyzji wskazano, iż nie wypłaca się renty inwalidzkiej wobec posiadania prawa do korzystniejszej emerytury policyjnej. Jako podstawę prawną tej decyzji wymieniono przepisy - art. 22a w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, a ponadto otrzymaną z IPN informację z 22.05.2017 r. /decyzje– k. 31-32 załączonych akt emerytalno - rentowych/

Od obu w/w decyzji odwołał się E. D. (1), podnosząc, że przepisy stanowiące podstawę wydania tychże decyzji są niezgodne z art. 2 Konstytucji RP, art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, art. 30 oraz 47 Konstytucji RP w zw. z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 32 ust. 1 w zw. z art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 67 Konstytucji RP w zw. z art. 1 Protokołu nr 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 6 ust. 2 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 64 ust. 1 i 2 w zw. art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w zw. z art. 1 Protokołu nr 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a nadto powołał się na wyrok TK z 24.02.2010 r. K 6/09, a ponadto, uzupełniająco, zarzucił powołanie błędnej podstawy prawnej decyzji dotyczącej ponownego ustalenia wysokości emerytury, tj. art. 15 c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy z rażącym naruszeniem art. 33 ust. 1 tej ustawy, który określa wyłączne przesłanki takiej decyzji, a w konsekwencji bezprawne ponowne jej ustalenie w drastycznie obniżonej wysokości. Mając powyższe na uwadze, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonych decyzji poprzez przyznanie mu świadczeń w dotychczasowych wysokościach a na wypadek braku akceptacji w/w wniosku o zaliczenie do wysługi emerytalnej okresu służby w SB (0,7%/rok) i 2,6% wskaźnika za okres studiów w (...) w L., naliczenie wysługi emerytalnej podwyższonej dodatkowym 15% świadczeniem inwalidzkim II grupy przysługującej za etatowe faktyczne okresy pełnionej przez niego służby w organach Milicji/ Policji z uwzględnieniem okresów zasadniczej służby wojskowej oraz okresów składkowych ZUS pracy po zakończeniu służby, o łączne rozpoznanie odwołań od obu zaskarżonych decyzji, jak i o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. /odwołania – k. 7-19, uzupełnienie odwołania k. 45-46/

W odpowiedzi na odwołania Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o ich oddalenie, a także o ich łączne rozpoznanie oraz o zasądzenie od odwołującego na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Organ rentowy wskazał, że zaskarżone decyzje zostały wydane na podstawie art. 15c oraz art. 22a ustawy z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) (Dz. U. z 2016 r. poz. 708, z późn. zm.) w brzmieniu ustalonym przez przepisy ustawy z dnia 16.12.2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy

Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 roku, poz. 2270) oraz w oparciu o informację IPN o przebiegu służby, która jest równoznaczna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy. /odpowiedź na odwołania – k. 48-51/

W pismach procesowym z 7.03.2018 r. (data prezentaty), z 20.08.2018 r. (data nadania k. 76), z 16.11.2018 r. (data nadani k. 108) wnioskodawca podtrzymał odwołania. /pisma procesowe wnioskodawcy– k. 56-61, 74-75, 100-103/

Postanowieniem z 10.07.2019 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c., zawiesił postępowanie w sprawie tj. do czasu rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny pytania prawnego zadanego w sprawie o sygn. akt XIII 1U 326/18 dotyczącego zgodności z Konstytucją ustawy stanowiącej podstawę obniżenia świadczeń. /postanowienie – k. 111-113/

W piśmie procesowym z 11.06.2021 r. pełnomocnik wnioskodawcy, w osobie adwokata, wniósł o podjęcie zawieszono postępowania z uwagi na upadek podstawy do zawieszenia /pismo procesowe pełnomocnika wnioskodawcy k. 148-149/

Postanowieniem z 22.06.2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie podjął zawieszono postępowanie w sprawie / postanowienie – k. 153/

Postanowieniem z 25.11.2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, na podstawie art. 461 § 3 k.p.c., przekazał sprawę do rozpoznania i rozstrzygnięcia Sądowi Okręgowemu w Radomiu. /postanowienie – k. 165/

Na rozprawie z 8.12.2022 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołania i wniósł o przekazanie sprawy do rozpoznania i rozstrzygnięcia Sądowi Okręgowemu w Łodzi na podstawie art. 461 § 3 k.p.c. ponieważ pobyt wnioskodawcy u najbliższej rodziny w związku z leczeniem choroby nowotworowej w Ł. jest stały, a pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie odwołań i wyraził zgodę na przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi na podstawie art. 461 § 3 k.p.c. W efekcie Sąd Okręgowy w Radomiu postanowieniem z 8.12.2022 r. przekazał sprawę do rozpoznania i rozstrzygnięcia Sądowi Okręgowemu w Łodzi na podstawie art. 461 § 3 k.p.c. /e-prot. z 8.12.2022 r.: 00:01:38, postanowienie k. 206/

Na ostatnim terminie rozprawy z 6.03.2023 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołania oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie odwołań. /e-prot. z 6.03.2023 r.: 00:00:27, 00:19:21/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. D. (1) urodził się (...) (bezsporne)

Przebieg służby wnioskodawcy w Milicji Obywatelskiej był następujący:

- od 16.11.1969 r. do 16.12.1972 r. odwołujący pełnił służbę jako funkcjonariusz MO na stanowisku referenta operacyjnego Sekcji Operacyjno – Dochodzeniowej ds. przestępczości gospodarczej (...) O.;

- od 1.10.1973 r. do 29.06.1976 r. ubezpieczony był słuchaczem stacjonarnych studiów oficerskich (...) w Ł., osiągając dobre wyniki w nauce;

- od 16.12.1972 r. do 1.10.1973 r. wnioskodawca pełnił służbę jako oficer SB Grupy Operacyjnej ds. (...) O.;

- od 1.10.1973 r. skarżący pełnił służbę jako podchorąży (...) w Ł.;

-od 29.06.1976 r. do 31.07.1976 r. odwołujący pełnił służbę w Komendzie Wojewódzkiej MO w R. pozostając do dyspozycji Komendanta;

- od 1.08.1976 r. do 15.11.1979 r. wnioskodawca pełnił służbę jako funkcjonariusz MO na stanowisku starszego inspektora SB w Komendzie Wojewódzkiej MO w R. Wydział II Sekcja VII, a następnie

- od 16.11.1979 r. do 28.02.1983 r. pełnił służbę jako funkcjonariusz MO na stanowisku kierownika ds. SB w Komendzie Wojewódzkiej MO w R. Wydział II Sekcja VII;

Wydział II SB w Komendzie Wojewódzkiej MO w R. zajmował się kontrwywiadem, ochroną przemysłu zbrojeniowego, ruchu osobowego. Działalność wnioskodawcy w Wydziale II SB nie była związana ze zwalczaniem opozycji, ani rozpracowywaniem związków zawodowych, czy kościoła. Była to działalność tylko i wyłącznie kontrwywiadowcza;

- od 1.03.1983 r. do 13.07.1983 r. wnioskodawca pełnił służbę jako funkcjonariusz MO na stanowisku zastępcy kierownika ds. SB w K. MO w P., gdzie został przeniesiony po złożonym przez siebie raporcie. Przy każdej K. Rejonowej miały zostać stworzone referaty tzw. referaty Służby Bezpieczeństwa. Na terenie P. nie było żadnych zakładów pracy, żadnych związków zawodowych, nie było tam strajków, ani żadnej działalności opozycyjnej. Zadaniem wnioskodawcy jako zastępcy kierownika ds. SB w K. MO w P. było ujawnianie przestępstw gospodarczych, kradzieży mienia, marnotrawstwa. Miał się tym zajmować 7- osobowy referat, lecz nigdy nie było pełnej obsługi tego referatu, gdyż pracownicy byli kierowani na szkolenia do R.. Wnioskodawca nie wie co było przedmiotem szkoleń w R.;

-od 14.07.1983 r. do 31.12.1985 r. wnioskodawca pełnił służbę jako funkcjonariusz MO na stanowisku zastępcy szefa ds. SB w Rejonowym Urzędzie Spraw Wewnętrznych w P., a następnie

- od 1.01.1986 r. do 31.07.1990 r. pełnił służbę jako funkcjonariusz MO na stanowisku szefa ds. SB w Rejonowym Urzędzie Spraw Wewnętrznych w P..

W całym okresie służby w kontrwywiadzie wnioskodawca nie angażował się nigdy do żadnych działań zwalczających opozycję demokratyczną, solidarność, związki zawodowe, kościoł. Ochrona działalności rolno spożywczej polegała na podpisywaniu kontraktów z H..

W opinii służbowej z 15.05.1972 r. stwierdzono, że wnioskodawca wywiązuje się z obowiązków pracownika operacyjno – dochodzeniowego, pracuje z TW pozyskanymi przez siebie, zakłada na własnych materiałach rozpracowania operacyjne i arkusze inwigilacji szczególnej, prowadzi sprawy dochodzeniowe o stratach powyżej 20.000 zł, cechuje go własna inicjatywa w podejmowaniu słusznych kierunków w przydzielanych mu sprawach.

W opinii służbowej z 24.10.1972 r. stwierdzono, że sierżant E. D. w okresie służby przygotowawczej wykazał się odpowiednim zaangażowaniem w pracy dochodzeniowej i operacyjnej, posiada na swym kontakcie 2 TW, w pracy dochodzeniowej osiąga dobre wyniki, jest zdyscyplinowany, przejawia własną inicjatywę oraz okazuje odpowiedni stosunek do poleceń służbowych.

W opinii z 1.12.1972 r. stwierdzono, że wnioskodawcę pracującego w sekcji operacyjno – dochodzeniowej do walki z przestępstwami gospodarczymi odwołuje się z zajmowanego stanowiska i mianuje na stanowisko oficera SB grupy operacyjnej Referatu ds. (...).

We wniosku personalnym z 7.03.1977 r. stwierdzono, że wnioskodawca na stanowisku starszego inspektora SB w Komendzie Wojewódzkiej MO w R. Wydział II Sekcja VII, aktywnie organizuje pracę operacyjną na odcinku uciekinierów i kontroli międzynarodowego ruchu osobowego i w tym zakresie systematycznie dokonuje rozbudowy sieci źródeł informacji, zaznaczając, że jest zdyscyplinowany i obowiązkowy, a także, że prawidłowo realizuje zadania operacyjne wynikające ze struktury Wydziału i rocznego planu pracy.

W opinii służbowej z 22.03.1979 r. stwierdzono, że wnioskodawca należy do wyróżniających się funkcjonariuszy wydziału, dobrze opanował techniki pracy operacyjnej, a dzięki pełnemu zaangażowaniu i ambicji osiąga wzorowe

wyniki w służbie, nadal doskonalił formy i metody pozyskiwania materiałów operacyjnych, akcentując, że reprezentuje postawę godną oficera SB będąc przykładem dla młodych funkcjonariuszy.

W opinii służbowej z 9.11.1979 r. zaznaczono, że wnioskodawca jest wzorowym i sumiennym funkcjonariuszem SB, a na powierzonym stanowisku dał się organizować pracę operacyjną po zagadnieniu kontroli międzynarodowego ruchu osobowego osiągając na powierzonym odcinku pracy bardzo dobre wyniki, dokonując w tym zakresie systematycznie rozbudowy sieci osobowych źródeł informacji. W 1979 r. pozyskał 3 wartościowych TW oraz zrealizował 2 sprawy operacyjnego – sprawdzania, które przyniosły określone korzyści dla D. MSW. Podkreślono, że wnioskodawca jest samodzielnym pracownikiem. W sposób prawidłowy rozwiązuje problemy operacyjne, jest dobrym organizatorem, cechuje go systematyczność i wysoki stopień dyscypliny wewnętrznej, zaś za wyniki w pracy był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany, a także awansowany, nadal podwyższa kwalifikacje zawodowe i wiedzę ogólną, aktualnie studiuje na studiach magisterskich na Wydziale Pedagogiki i Psychologii (...), konkludując, że w pełni zasługuje na powierzenie mu stanowiska kierowniczego w SB.

Zgodnie z opinią służbową z 27.01.1982 r. wnioskodawca na stanowisku kierownika Sekcji VII wykazał się prawidłową organizacją pracy operacyjnej, z powierzonych mu zadań wywiązywał się bez zastrzeżeń, poświęcił sporo czasu na prawidłowe wdrażanie do pracy 2 młodszych stażem inspektorów operacyjnych, ukończył studia magisterskie z wynikiem b. dobrym, a w konkluzji stwierdzono, że ze względu na dobre opanowanie sztuki operacyjnej winien być awansowany na wyższe stanowisko służbowe w pionie operacyjnym.

Wnioskodawca miał także pozytywną opinię służbową z 22.03.1983 r., w której również podkreślono, że posiada predyspozycje kierownicze i wykazuje się własną inicjatywą, zna dobrze problematykę operacyjną. W konsekwencji podjęto decyzję o awansie wnioskodawcy na stanowisko Zastępcy Kierownika Komisariatu ds. SB w P..

W opinii służbowej z 26.10.1985 r. stwierdzono, że wnioskodawca wykazuje się na stanowisku Zastępcy Szefa ds. SB w Komisariacie w P. duże zaangażowanie, wykazał szczególny duży wkład pracy w okresie tworzenia jednostki SB w P., której kadre stanowili młodzi i niedoświadczeni pracownicy, wymagający wdrażania i systematycznego szkolenia w zakresie pracy operacyjnej oraz wzmożonego nadzoru ze strony przełożonego. Zaznaczono, że dzięki zaangażowaniu wnioskodawcy SB w P. właściwie realizuje powierzone zadania, osiągając coraz lepsze wyniki w zakresie rozpoznawania, ujawniania i likwidowania występujących zagrożeń w dziedzinie gospodarki rolno – spożywczej.

W okresie służby w MO odwołujący był odznaczany, a mianowicie: otrzymał w 1978 r. Brązowy Krzyż Zasługi, w 1979 r. Brązową Odznakę W Służbie Narodu, w 1978 r. Brązową Odznakę Za Zasługi w O. Porządku Publicznego, w 1984 r. Srebrny Krzyż Zasługi, w 1984 r. Srebrną Odznakę Za Zasługi w O. Porządku Publicznego, w 1986 r. Brązowy Medal Za Zasługi Dla O. Kraju, w 1988 r. Złotą Odznakę Za Zasługi w O. Porządku Publicznego. Ponadto wnioskodawca otrzymywał nagrody pieniężne w okresie służby MO za sumienne wypełnianie obowiązków na służbie.

Następnie, po pozytywnej weryfikacji w 1990 r., wnioskodawca pełnił służbę w Policji, gdzie został mianowany:

- od 1.08.1990 r. starszym specjalistą Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w R.,
- od 16.10.1991 r. starszym specjalistą Wydziału Prezydialnego Komendy Wojewódzkiej Policji w R.,
- od 1.07.1992 r. starszym specjalistą Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w R.,
- od 30.09.1992 r. starszym specjalistą dyżurnym Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w R..

W trakcie służby w Policji wnioskodawca uzyskiwał pozytywne opinie służbowe, w których podkreślano jego dużą wiedzę zawodową, opanowanie, umiejętności, trafność podejmowanych decyzji, doświadczenie zawodowe oraz wielość cech pożądanых do pracy w Policji na powierzonych stanowiskach, akcentując, że odwołujący jest wzorem dla

innych policjantów, a także, że skarżący jest w pełni przydatny do pracy w Policji i brak jakichkolwiek przeciwwskazań do mianowania go na stanowiska kierownicze.

Wnioskodawca zakończył służbę w Policji z dniem 30.06.1994 r. ze względu na stan zdrowia.

W trakcie służby w MO/Policji wnioskodawca służył w stopniach: od 18.11.1969 r. plutonowego MO, od 28.06.1972 r. sierżanta MO, od 26.11.1974 r. starszego sierżanta MO, od 16.06.1976 r. podporucznika MO, od 31.05.1978 r. porucznika MO, od 23.10.1983 r. kapitana MO, od 20.09.1988 r. majora MO, a od 20.08.1990 r. podinspektora Policji.

(zeznania wnioskodawcy e-prot. z 6.03.2023 r.: 00:01:57, pismo z IPN k. 70, płyta DVD zawierająca kopię akt osobowych k. 72, przebieg służby k. 71, oryginalne akta osobowe wnioskodawcy w kopercie za kartą 185, a w nich: przebieg służby, opinie służbowe, wyciąg z przebiegu służby k. 50, karta zwolnienia k. 62)

Z treści dokumentów osobowych wnioskodawcy nie wynika, aby podjął on w ww. okresie bez wiedzy i zgody przełożonych czynną współpracę z osobami lub organizacjami działającymi na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

(dokumenty w aktach osobowych załączonych za k. 185)

Na mocy decyzji z 12.09.1994 r., wnioskodawca nabył prawo do emerytury policyjnej od 30.06.1994 r.

(decyzja – k. 2 załączonych akt rentowych)

Na mocy decyzji z 11.07.1997 r., wnioskodawca nabył prawo do policyjnej renty inwalidzkiej od 30.06.1994 r.

(decyzja – k. 3 załączonych akt rentowych)

Decyzjami z 29.10.2009 r. i z 17.12.2009 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji ponownie ustalił wysokość w/w świadczeń E. D. (1) od dnia 1.01.2010 r. w związku z wejściem w życie ustawy z 23.01.2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych (...) oraz informacją z IPN z 24.06.2009 r. o przebiegu służby odwołującego w organach bezpieczeństwa państwa, w której podano, że wnioskodawca od 16.12.1972 r. do 31.12.1985 r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o której mowa w art. 2 ustawy z 18.10.2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.

Na skutek odwołania wnioskodawcy od w/w decyzji Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 26.05.2011 r., XIII U 810/00, zmienił obie zaskarżone decyzje w ten sposób, że okresy służby odwołującego od 1.10.1973 r. do 28.06.1976 r. zaliczył do stażu emerytalnego wg współczynnika 2,6% podstawy wymiaru, a w pozostałym zakresie oddalił odwołania.

Wyrokiem z 29.02.2012 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, III AUa 1080/11, oddalił apelację organu emerytalno – rentowego od w/w orzeczenia Sądu I instancji.

(okoliczności niesporne, a nadto wyroki Sądu Okręgowego w Warszawie i Sądu Apelacyjnego w Warszawie wraz z uzasadnieniami w załączonych aktach rentowych)

Z informacji Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w W., sporządzonej dla organu rentowego w dniu 22.05.2017 r. wynika, że wnioskodawca, w okresie od 16.12.1972 r. do 31.12.1985 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy z dnia 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708, z późn. zm.).

(informacja z IPN o przebiegu służby – k. 28 załączonych akt rentowych)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie powołanych dokumentów, a także zeznań wnioskodawcy, które korelowały z treścią oryginalnych dokumentów zalegających w aktach osobowych skarżącego z badanego okresu służby. Strony postępowania nie zakwestionowały zebranego w sprawie materiału dowodowego w zakresie zgromadzonej dokumentacji, dlatego należało przyjąć wiarygodność zawartych w niej treści. Analiza akt osobowych oraz przekonujące zeznania wnioskodawcy wskazują, że skarżący nie dopuścił się żadnych czynów, które mogłyby dać podstawę do obniżenia mu świadczenia emerytalnego. Należy również podkreślić, że organ rentowy nie przedstawił w toku procesu żadnych rzetelnych dowodów na okoliczność przestępczej działalności wnioskodawcy w spornym okresie jego służby w jednostkach wymienionych w treści ustawy zaopatrzeniowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Oba odwołania zasługują na uwzględnienie, prowadząc do zmiany zaskarżonych decyzji.

Podstawą prawną zaskarżonych decyzji organu rentowego o przeliczeniu emerytury policyjnej i renty inwalidzkiej odwołującego, skutkującą obniżeniem tych świadczenia, był przepis art. 15c i art. 22 a w zw. z art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, (...)Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 708) – zwanej dalej „ustawą zaopatrzeniową”, wprowadzone ustawą z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. poz. 2270), zwaną dalej „drugą ustawą dezubekizacyjną”.

Zgodnie z art. 15c ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej: w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi 0% podstawy wymiaru – za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b i 2,6% podstawy wymiaru – za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz 2-4. Zgodnie zaś z art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej, wysokość emerytury ustalonej zgodnie z ust. 1 i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Przepis art. 15c ustawy zaopatrzeniowej wyłącza możliwość uwzględnienia przy ustalaniu wysokości świadczenia okresów służby na rzecz totalitarnego państwa, jednocześnie ustawowo ustanawia górną, nieprzekraczalną granicę wysokości świadczenia niezależnie od długości okresu „służby na rzecz totalitarnego państwa.”

Natomiast rentę inwalidzką ustaloną zmniejsza się o 10% podstawy wymiaru za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b (art. 22a). Ustawodawca zobowiązał też organ rentowy do wszczynania z urzędu postępowania w przedmiocie ponownego ustalenia prawa do świadczeń i wysokości świadczeń stosownie do wyżej wymienionych przepisów (art. 2).

Przepis art. 15c ustawy zaopatrzeniowej dotyczy „osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b”. Z treści przepisu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej wynika, iż za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje służbę od dnia 22 lipca 1944 roku do dnia 31 lipca 1990 roku w wymienionych następnie cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach:

- 1) Resort (...) Komitetu (...);
- 2) Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego;
- 3) Komitet do (...);

4) jednostki organizacyjne podległe organom, o których mowa w pkt 1-3,
a w szczególności jednostki Milicji Obywatelskiej w okresie do dnia 14 grudnia 1954 r.;

5) służby i jednostki organizacyjne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, i ich poprzedniczki, oraz ich odpowiedniki terenowe:

a) nadzorujące prace jednostek wypełniających zadania: wywiadowcze, kontrwywiadowcze, Służby Bezpieczeństwa, czynności operacyjno-techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa, odpowiedzialne za szkolnictwo, dyscyplinę, kadry i ideowo-wychowawcze aspekty pracy w służbie bezpieczeństwa:

- Gabinet Ministra Spraw Wewnętrznych,
- Główny Inspektorat Ministra Spraw Wewnętrznych, z wyłączeniem Zespołu do spraw Milicji Obywatelskiej w wojewódzkich komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich urzędach spraw wewnętrznych,
- Wojskowa Służba Wewnętrzna Jednostek Wojskowych MSW,
- Zarząd Ochrony Funkcjonariuszy,

b) wypełniające zadania wywiadowcze i kontrwywiadowcze:

- Departament I,
- Departament II,
- Biuro Paszportów, od dnia 1 kwietnia 1964 r.,
- Biuro A,
- Biuro Szyfrów,
- Biuro (...),
- wydziały paszportów, od dnia 15 lipca 1964 r.,
- Z. O. P.,
- Inspektorat I,
- samodzielne grupy specjalne,

c) wypełniające zadania Służby Bezpieczeństwa:

- Departament Ochrony Konstytucyjnego Porządku Państwa,
- Departament Ochrony (...),
- Departament Studiów i (...),
- Departament III,
- Departament IV,
- Departament V,
- Departament VI,

- Główny Inspektorat Ochrony (...), od dnia 27 listopada 1981 r.,
- Biuro Śledcze,
- Departament Społeczno-Administracyjny,
- Biuro Studiów Służby Bezpieczeństwa,
- Biuro Rejestracji Cudzoziemców,
- Zarząd Kontroli (...) G.,
- Biuro Ochrony Rządu,
- Samodzielna Sekcja Operacyjno-Ochronna,
- Inspektorat Operacyjnej Ochrony Elektrowni (...) w Ż.,

d) wykonujące czynności operacyjno-techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa:

- Biuro (...),
- Biuro (...),
- Biuro C,
- Biuro (...), w tym Zakład (...),
- Departament (...), w tym Zakład (...),
- Biuro W,
- Departament PESEL,
- Zarząd Łączności, od dnia 1 stycznia 1984 r.,
- Wydział Zabezpieczenia Operacyjnego,
- Samodzielna (...) P,
- Inspektorat A.-Informacyjny,

e) odpowiedzialne za szkolnictwo, dyscyplinę, kadry i ideowo-wychowawcze aspekty pracy w Służbie Bezpieczeństwa:

- Departament Kadr, z wyłączeniem terenowych odpowiedników jako całości w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych,
- Departament (...) i (...), z wyłączeniem terenowych odpowiedników jako całości w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych,
- Zarząd (...)Wychowawczy,
- Biuro Historyczne,

- Akademia Spraw Wewnętrznych, a w jej ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa i naukowo-techniczna pełniąca służbę w Wydziale (...) Państwa Akademii Spraw Wewnętrznych oraz na etatach Służby Bezpieczeństwa, a także słuchacze i studenci, którzy przed skierowaniem do Akademii Spraw Wewnętrznych pełnili służbę, o której mowa w pkt 5 i 6 oraz ust. 2 pkt 1,
- Centrum Wyszkożenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w L., a w jego ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa, naukowo-techniczna oraz słuchacze i studenci,
- Wyższa Szkoła (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w L., a w jej ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa, naukowo-techniczna oraz słuchacze i studenci,
- Szkoła Chorążych Biura (...), a w jej ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa, naukowo-techniczna oraz słuchacze i studenci,
- Szkoła Chorążych Milicji Obywatelskiej z siedzibą w W., a w jej ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa, naukowo-techniczna oraz słuchacze i studenci,
- Wydział Pracy Operacyjnej w Ośrodku (...) w Ł., a w jego ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa oraz naukowo-techniczna,
- Samodzielna Sekcja Kadr,
- Samodzielna Sekcja Kadr i (...),
- Samodzielna Sekcja (...) i Sprawozdawczości,
- Samodzielna Sekcja O.-Organizacyjna;

6) jednostki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej i ich poprzedniczki:

- a) Informacja Wojskowa oraz podległe jej jednostki terenowe, w tym Organa informacji (...) Organizacji (...) oraz Organa informacji Wojskowego Korpusu Górniczego,
- b) Wojskowa Służba Wewnętrzna, w tym Zarząd Wojskowej Służby Wewnętrznej Korpusu (...) Wewnętrznego i W. Ochrony P. i jego poprzedniczki,
- c) Zarząd (...) S. Generalnego W. Polskiego,
- d) inne służby Sił Zbrojnych prowadzące działania operacyjno-rozpoznawcze lub dochodzeniowo-śledcze, w tym w rodzajach broni oraz w okręgach wojskowych.

Zgodnie z art. 13b ust. 2 ustawy, za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się również:

1) służbę na etacie:

- a) Ministra Spraw Wewnętrznych,
- b) funkcjonariusza nadzorującego służby i jednostki organizacyjne wymienione w ust. 1 pkt 5,
- c) komendanta wojewódzkiego, zastępcy komendanta wojewódzkiego, powiatowego, miejskiego lub dzielnicowego do spraw bezpieczeństwa, zastępcy komendanta wojewódzkiego, powiatowego, miejskiego lub dzielnicowego do spraw Służby Bezpieczeństwa, zastępcy szefa wojewódzkiego, rejonowego, miejskiego lub dzielnicowego urzędu spraw wewnętrznych do spraw Służby Bezpieczeństwa,

- d) zastępcy komendanta wojewódzkiego, powiatowego lub miejskiego do spraw polityczno-wychowawczych, zastępcy szefa wojewódzkiego, rejonowego lub miejskiego urzędu spraw wewnętrznych do spraw polityczno-wychowawczych,
 - e) oficera szkolenia operacyjnego Służby Bezpieczeństwa w wydziałach kadr i szkolenia komend wojewódzkich Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich urzędach spraw wewnętrznych,
 - f) funkcjonariusza w referacie do spraw bezpieczeństwa w wydziale kadr komendy wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej,
 - g) starszego inspektora przy zastępcy komendanta wojewódzkiego do spraw Służby Bezpieczeństwa,
 - h) słuchacza na kursach Służby Bezpieczeństwa, organizowanych przez jednostki i szkoły wchodzące w skład Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;
- 2) okres odbywania szkolenia zawodowego w szkołach i na kursach Służby Bezpieczeństwa przez funkcjonariuszy pełniących służbę, o której mowa w pkt 1 i ust. 1;
- 3) okres oddelegowania funkcjonariuszy pełniących służbę, o której mowa w pkt 1 i ust. 1, do innych instytucji państwowych, w tym przeniesienia na etaty niejawne w kraju lub poza granicami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Zgodnie z art. 13c ustawy zaopatrzeniowej, za służbę na rzecz totalitarnego państwa nie uznaje się służby w rozumieniu art. 13b, która rozpoczęła się po raz pierwszy nie wcześniej niż w dniu 12 września 1989 r. (pkt 1) oraz której obowiązek wynikał z przepisów o powszechnym obowiązku obrony (pkt 2).

Zasadniczą kwestią do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie było ustalenie zatem, czy odwołujący w okresie od 16.12.1972 r. do 31.12.1985 r. „pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa”.

W celu ustalenia wysokości emerytury i renty inwalidzkiej od 1.10.2017 r., organ emerytalny został zobowiązany do wystąpienia do Instytutu Pamięi Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o sporządzenie informacji, o której mowa w art. 13a ust. 1. (art.15c ust. 4 i 22 ust. 4) ustawy zaopatrzeniowej. Z treści art. 13 a ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej wynika, iż Informacja o przebiegu służby, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) dane osobowe funkcjonariusza, o których mowa w ust. 2;
- 2) wskazanie okresów służby na rzecz totalitarnego państwa, o których mowa w art. 13b;
- 3) informację, czy z dokumentów zgromadzonych w archiwach Instytutu Pamięi Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wynika, że funkcjonariusz w tym okresie, bez wiedzy przełożonych, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

Przedmiotowa informacja o przebiegu służby, jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy służb, o których mowa w art. 12. (art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej). Organ rentowy, będąc związany informacją z IPN z 22.05.2017 r., w której wskazano, że w okresie od 16.12.1972 r. do 31.12.1985 r. odwołujący pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, ustalił ponownie odwołującemu od dnia 1 października 2017 r. wysokość emerytury policyjnej. Tymczasem, postępowanie przed sądem (na skutek odwołania od decyzji organu rentowego) nie podlega ograniczeniom dowodowym, co wynika wprost z art. 473 k.p.c., zatem każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, Sąd nie jest związany środkami dowodowymi dla dowodzenia przed organami rentowymi. Okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 1999 r., II UKN 69/98, OSNP 2000/11/439).

Informacja o przebiegu służby jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 k.p.c. i mogą być przeprowadzone przeciwko niej przeciwdowody. „Sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej, zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa) – vide: postanowienie SN z 9.12.2011 r., II UZP 10/11, OSNP 2012, nr 23-24, poz. 298.

Ustawa zmieniająca z 2016 r. ustawę zaopatrzeniową jest tzw. drugą ustawą dezubekizacyjną. Pierwsza ustawa dezubekizacyjna tj. ustawa z 23.01.2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2009 r. Nr 24, poz. 145) wprowadziła do ustawy zaopatrzeniowej art. 15b, którego przepis ust. 1 stanowił, że w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18.10.2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed dniem 2.01.1999 r., emerytura wynosi:

- 1) 0,7% podstawy wymiaru – za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990;
- 2) 2,6 % podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4.

Organami bezpieczeństwa państwa, w których służba skutkowałą zastosowaniem mniej korzystnego wskaźnika w wysokości 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby – zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 18.10.2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2141), do której odwołał się ustawodawca były:

- 1/ Resort (...) Komitetu (...);
- 2/ Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego;
- 3/ Komitet do (...);
- 4/ jednostki organizacyjne podległe organom, o których mowa w pkt 1-3, a w szczególności jednostki Milicji Obywatelskiej w okresie do dnia 14.12.1954 r.;
- 5/ instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych;
- 6/ Akademia Spraw Wewnętrznych;
- 7/ Z. O. P.;
- 8/ Zarząd Główny (...) Wewnętrznej jednostek wojskowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe mu komórki;
- 9/ Informacja Wojskowa;
- 10/ Wojskowa Służba Wewnętrzna;

11/ Zarząd (...) S. Generalnego W. Polskiego;

12/ inne służby Sił Zbrojnych prowadzące działania operacyjno-rozpoznawcze lub dochodzeniowo-śledcze, w tym w rodzajach broni oraz w okręgach wojskowych.

Zgodnie z art. 2 ust. 3 ww. ustawy, jednostkami Służby Bezpieczeństwa, w rozumieniu ustawy, są te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami.

Ówczesna nowelizacja skutkowałą obniżeniem emerytury funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa począwszy od dnia 1.01.2010 r.

W orzecznictwie jednoznacznie stwierdzono, że tak obniżone świadczenie może być niższe od 40% podstawy jego wymiaru, uznając równocześnie, że art. 15b ustawy nowelizującej z 2009 r. nie naruszył zasady równości lub proporcjonalności świadczeń, bowiem tak uzyskane przywileje nie podlegają ochronie z racji działań ukierunkowanych na zwalczanie przyrodzonych praw człowieka i tym samym funkcjonariusze nie mają prawa podmiotowego ani tytułu moralnego domagania się utrzymania przywilejów zaopatrzeniowych za okresy zniewalania dążeń niepodległościowych (zob. uchwałę SN z 3.03.2011 r., II UZP 2/11, OSN 2011/15-16/210).

W pierwszej ustawie dezubekizacyjnej, w celu wskazania kręgu podmiotowego, do którego odnosi się nowelizacja ustawy zaopatrzeniowej ustawodawca użył zwrotu „osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa”, dalej odwołując się do przepisu art. 2 ustawy z dnia 18.10.2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, który wymieniał określone instytucje i formacje. Zwrot „osoba, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa” wyraźnie wskazuje, że dotyczy on każdego funkcjonariusza, który pełnił służbę w wyszczególnionych w art. 2 ww. ustawy instytucjach i formacjach. W drugiej ustawie dezubekizacyjnej ustawodawca wprowadził pojęcie „osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa”. Mając na uwadze jedną z zasad techniki prawodawczej, zawartą w § 10 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 20.06.2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 283) wg której: do oznaczenia jednakowych pojęć używa się jednakowych określeń, a różnych pojęć nie oznacza się tymi samymi określeniami, stwierdzić należy, iż pojęcie „osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa” nie jest pojęciem tożsamym z pojęciem „osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa”. Nie obowiązuje także zasada wskazująca, iż osoba, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa pełniła jednocześnie służbę na rzecz totalitarnego państwa”, aczkolwiek nie jest wykluczony oczywiście zbieg tych pojęć w stosunku do danej osoby.

W niniejszym postępowaniu należało ustalić, czy odwołujący był funkcjonariuszem, który pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy: „kryterium "służby na rzecz totalitarnego państwa" określone w art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka” – vide: uchwała SN z 16.09.2020 r., III UZP 1/20, LEX nr 3051750. Sam fakt przynależności funkcjonariusza do wymienionych w przepisie art. 13b ustawy zaopatrzeniowej instytucji lub formacji (kryterium formalne) nie jest zatem wystarczający do uznania, iż dany funkcjonariusz taką służbę pełnił.

W uzasadnieniu uchwały z 16.09.2020 r., III UZP 1/20, SN wskazał na pojęcie "służby na rzecz totalitarnego państwa" sensu stricto i largo i wyjaśnił, że „pojęcie sensu stricto powinno objąć lata 1944-1956 i wiązać się wyłącznie z miejscem pełnienia służby, o ile oczywiście nie zostaną wykazane przez zainteresowanego przesłanki z art. 15c ust. 5 ustawy z 1994 roku lub w informacji o przebiegu służby, wskazane zostaną okoliczności z art. 13a ust. 4 pkt 3 ustawy z 1994 roku.

Pojęcie sensu largo obejmie zaś okres wskazany w art. 13b, czyli łączy w sobie cechy okresu totalitarnego i posttotalitarnego (autorytarnego) oraz pierwszego okresu po transformacji, to jest od utworzenia rządu T. M.. W tym ujęciu zakres podmiotowy ustawy jest szeroki, gdyż odnosi się przede wszystkim do funkcjonariuszy, którzy

pozytywnie zostali zweryfikowani 30 lat temu i dziś są beneficjentami systemu emerytalnego. Tak interpretowane pojęcie zostanie ukierunkowane na funkcje, jakie pełnił i zadania, jakie podczas służby wykonywał funkcjonariusz. Z uzasadnienia uchwały SN z 16.09.2020 r., III UZP 1/20 wynika jednoznacznie, iż „stwierdzenie pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa w okresie od 22.07.1944 r. do 31.07.1990 r. nie może być dokonane wyłącznie na podstawie informacji Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (kryterium formalnej przynależności do służb), lecz na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka służących reżimowi komunistycznemu (art. 13b ust. 1 w związku z art. 13a ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej). Nie bez znaczenia pozostaje także długość okresu pełnienia służby, jej historyczne umiejscowienia w okresie od 22.07.1944 r. do 31.07.1990 r., miejsce pełnienia służby, zajmowane stanowiska czy stopień służbowy.”

Służbą na rzecz totalitarnego państwa będzie więc taka służba, która polega na realizowaniu i wdrażaniu totalitarnej funkcji państwa. Będzie to więc służba w określonych formacjach, ale tylko taka, która w wymiarze faktycznym będzie polegała na zwalczaniu wszelkich przejawów sprzeciwu wobec rządzącej wówczas klasy politycznej, realizująca jej cele polityczne i naruszająca podstawowe prawa i wolności człowieka. Nie będzie więc taką służbą służba polegająca na zwalczaniu pospolitej przestępczości kryminalnej (nie politycznej), która choć także jest służbą na rzecz państwa, to jednak nie ma na celu umacniania totalitarnej funkcji państwa lecz tylko (aż) zapewnienie obywatelom bezpieczeństwa w zakresie, np. ochrony życia, zdrowia lub mienia. Taka służba nie jest służbą na rzecz totalitarnego państwa.

W okresie od 16.12.1972 r. do 31.12.1985 r. wnioskodawca pełnił służbę na następujących stanowiskach od 16.12.1972 r. do 1.10.1973 r. oficer SB Grupy Operacyjnej ds. (...) O., od 1.10.1973 r. podchorąży (...) w L., od 29.06.1976 r. do 31.07.1976 r. pełnił służbę w Komendzie Wojewódzkiej MO w R. pozostając do dyspozycji Komendanta, od 1.08.1976 r. do 15.11.1979 r. starszego inspektora SB w Komendzie Wojewódzkiej MO w R. Wydział II Sekcja VII, od 16.11.1979 r. do 28.02.1983 r. kierownika ds. SB w Komendzie Wojewódzkiej MO w R. Wydział II Sekcja VII, od 1.03.1983 r. do 13.07.1983 r. zastępcy kierownika ds. SB w K. MO w P., od 14.07.1983 r. do 31.12.1985 r. zastępcy szefa ds. SB w Rejonowym Urzędzie Spraw Wewnętrznych w P.. Kryterium formalne przynależności do określonej w ustawie zaopatrzeniowej jednostki, o której mowa w art. 13 b ustawy zaopatrzeniowej - odwołujący więc spełnił. Do rozważenia pozostaje, czy służba odwołującego w formacjach była służbą „na rzecz totalitarnego państwa”.

W niniejszej sprawie nie przedstawiono - poza samą informacją IPN o przebiegu służby - jakichkolwiek dowodów (przy czym ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na organie rentowym) na przestępczą działalność odwołującego, ani nie dokonano oceny jego indywidualnych czynów przez ich weryfikację pod kątem naruszania podstawowych praw i wolności człowieka służących reżimowi komunistycznemu, wobec czego obniżenie należnego mu świadczenia nie było uzasadnione. Nie można się zgodzić z założeniem, że sam fakt pełnienia służby od 16.12.1972 r. do 31.12.1985 r. w instytucjach i formacjach wskazanych przez ustawę oznacza działalność na rzecz totalitarnego państwa, gdyż oznaczałoby to stosowanie mechanizmu odpowiedzialności zbiorowej.

Nie należy zatem apriorycznie zakładać, że każdy funkcjonariusz służb bezpieczeństwa działał na rzecz państwa totalitarnego, gdyż klóci się to z ideą sprawowania sądowego wymiaru sprawiedliwości, opierającą się na indywidualnej winie i pozostającą w opozycji wobec przyjętej w omawianej ustawie koncepcji odpowiedzialności zbiorowej.

W stanie faktycznym sprawy nie ujawniono dowodów przestępczych zachowań wnioskodawcy, które przyjmuje ustawa zaopatrzeniowa w stosunku do każdego funkcjonariusza pełniącego służbę na rzecz totalitarnego państwa (art. 13b). Organ emerytalno - rentowy nie zarzucił ubezpieczonemu działania sprzecznego z zasadami współzycia społecznego, czy chociażby z rzetelnością obywatelską. Wnioskodawca w ramach służby w wydziale SB zajmującym się zdobywaniem istotnych informacji wywiadowczych, nie inwigilował kościoła związków wyznaniowych, ani też związkowców, nie prześladował osób. W opiniach służbowych przedstawiano go jako rzetelnego i zdyscyplinowanego funkcjonariusza. Organ emerytalno - rentowy nie zgłaszał żadnych wniosków dowodowych, mających na celu wykazać okoliczności przeciwnie. Organ nie udowodnił, że wnioskodawca dopuszczał się czynów naruszających podstawowe prawa i wolności człowieka, nie przedstawił konkretnych osób pokrzywdzonych bezprawnie przez danego

funkcjonariusza, nie przedłożył dowodów, że wnioskodawca w sposób oczywisty wspierał, propagował, utożsamiał się z zasadami państwa totalitarnego. W ocenie Sądu, pełnienie służby w tych konkretnych jednostkach nie przesądziło w tym indywidualnym przypadku, że wnioskodawca dopuścił się przestępczej działalności.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy stwierdził, że przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało, aby odwołujący w okresie od 16.12.1972 r. do 31.12.1985 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 15c i art. 22a w zw. z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. Tym samym, nie było podstaw to przeliczenia jego emerytury i renty inwalidzkiej na podstawie wspomnianych przepisów, bowiem nie mają one w ogóle zastosowania do sytuacji faktycznej odwołującego.

Ostatecznie, Sąd w punkcie 1 sentencji wyroku zmienił obie zaskarżone decyzje i zobowiązał Dyrektora Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. do przeliczenia policyjnej emerytury oraz policyjnej renty inwalidzkiej E. D. (1) z pominięciem art. 15c oraz art. 22a w związku z art. 32 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, (...)Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin - od 1.10.2017 r.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 1800) ustalając zasądzone na rzecz wnioskodawcy jako strony wygrywającej n/n proces koszty zastępstwa adwokackiego na łączną kwotę 360 zł (2 x 180 zł), albowiem łączne rozpoznanie odwołań od obu zaskarżonych decyzji miało jedynie charakter techniczny i każda z tych spraw zachowała swoją odrębność.